

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački

Homilija

u euharistijskome slavlju Druge nedjelje po Božiću (A)
i krštenja **Šimuna, osmoga djeteta** u obitelji Mećar
Svetište i Župa Gospe Lurdske u Zagrebu
4. siječnja 2026., u 11.30 sati

Homilija

Liturgijska čitanja:
Sir 24, 1-2.8-12; Ps 147, 12-15.19-20;
Ef 1,3-6.15-18; Iv 1, 1-18

Dragi Božji izabranici, sveti i ljubljani u Isusu Kristu,
braćo i sestre!

1. Božja riječ upravo nam je progovorila u ljepoti triju predivnih svetopisamskih odlomaka, triju književnih bisera i teoloških 'sažetaka' u kojima je objavljena istina da se čovjek i svijet, događaji u njemu, mogu razumjeti samo ako nismo previdjeli ili namjerno zanemarili Božju mudrost i Božju prisutnost. Ona seže dalje i dublje od zemaljskih razloga, od zemaljske ograničenosti i prolaznosti.

Svako čitanje progovara o Bogu prije stvaranja svijeta; prije negoli je postojao *vijek, saeculum*, bilo što stvoreno što zovemo 'svijetom'. Zbog toga u istočnoj liturgiji možemo pronaći neobičan izraz: da je Bog *pred-vječan*. To i mi ispovijedamo u 'Vjeronanju' kada kažemo da vjerujemo u Božjega Sina koji je „rođen od Oca prije svih vjekova“, *pred-vjekovit*.

Tako smo u Prvome čitanju iz Staroga zavjeta čuli riječi Božje Mudrosti koja prebiva u izabranome narodu i u svijetu; riječi koje naviještaju Božje utjelovljenje. Mudrost govori: „Prije vjekova, odiskona, on me stvorio i neću prestati dovijeka.“

Taj je navještaj dobio svoju puninu u neizrecivoj prisutnosti Boga u Isusu Kristu i u onima koji vjeruju u njega i koji ga prihvaćaju. U samo deset božićnih dana, čak se triput naviješta Proslov Ivanova Evanđelja o Božjoj Riječi, Životu, Svjetlu i milosti.

Apostol Pavao piše: „(Bog) nas sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim; u ljubavi nas predodredi za posinstvo, za sebe, po Isusu Kristu.“

2. Na blagdan Svete Obitelji u mjesnim je Crkvama zatvorena Jubilejska godina, a na Bogojavljenje to će učiniti i papa Lav za cijelu Crkvu koja se obnavljala razmatrajući i živeći Božji dar nade.

Nadanje je svakako jedna od onih karika koja povezuje sve ljude bez obzira gdje i kako živjeli. Svi se ljudi nadaju, ali imaju različita uporišta i temelja za nadu, različita

očekivanja, planove, pristupe, a sve se to ipak susreće i prepoznaje u zajedničkome polazištu: u čežnji za radošću, ljubavlju, puninom.

Mi kršćani, katolici, svoju nadu prepoznajemo u Kristu, u Božjemu Sinu koji nam nije samo objavio našega Stvoritelja, njegovo lice i milosrđe, nego nam je darovao sebe, da budemo s njime, da vjerujući u njega imamo život vječni; da kršteni, pomazani, prosvijetljeni, odjeveni milošću i hranjeni njegovim Tijelom i Krvlju već u prolaznosti živimo neprolaznost.

3. Prošlogodišnji dobitnik Nobelove nagrade za književnost, mađarski pisac Lászlo Krasznahorkai na predlistu svoga romana ('Herscht 07769') napisao je kao ključ čitanja i kao vodilju kroz djelo izazovnu rečenicu: *Nada je pogrješka*. Književno zvuči zanimljivo, ali životno – takva je rečenica očito pogrješna.

Nakon čitanja romana, namjerno predstavljenoga kao pisanoga samo jednom rečenicom (!), želio sam nadopuniti sliku o samome piscu te sam pročitao neke zapisane razgovore s njime.

Jedno od upućenih pitanja Nobelovcu glasilo je: *Tema koja se ponavlja u Vašemu pripovijedanju je iščekivanje, uglavnom uzaludno, iščekivanje spasitelja. Zašto se ne prestajemo nadati da će nas netko spasiti?*

Njegov odgovor glasi: Što bismo drugo mogli učiniti? Mi nismo u mogućnosti spasiti sebe. Ograničenosti kojima smo izloženi, o kojima ovisimo, među kojima je i smrt, izgledaju nam preteškima, previše nerazmjernima, jer se ne uklapaju u naše *kauzalno*, uzročno viđenje svijeta.

Kad razmišljamo o svome postojanju, zaustavljamo se na granicama razumljivosti; kad si postavljamo pitanja, ona ne mogu biti doli pogrješna jednostavno zbog toga što postavljamo pitanja, umjesto da šutimo, radimo što radimo, i to je to.“

Nobelovac nastavlja: „Jako, jako dugo više ne čekamo proroke, jer ono što nam uistinu treba jesu lažni proroci... To nam treba. Vrlo dobro znamo da nemamo razloga za nadu. Trebaju nam, da bi nam lagali i govorili da će biti bolje, da će sve biti svjetlije, da će ono što je kratko biti duže; da će ono što je brzo biti sporije. Molimo Boga i bojimo se Zla.“

Braćo i sestre, takav stav očito da u sebi nosi čežnju za dobrom, ali za tu čežnju ne vidi utemeljenje. Naše nadanje može biti pogrješno, jer je neutemeljeno, ali n(N)ada zacijelo nije pogrješna. Nju osjećaju i oni ljudi koje obuzima malodušje i očaj. Jer su upravo malodušje i očaj potvrda da nada postoji, da nije pogrješna, nego i dalje pita: *Odakle je u nama i radi čega postoji nada, ako nema ispunjenja?*

Slično je i s ljubavlju. Sve mržnje i ravnodušnosti; sva razočaranja i nevjere nisu dovoljne da bismo ustvrdili da je ljubav pogrješna.

4. Događaj utjelovljenja Božje Riječi savršen je dar objave otajstva života i smisla čovjeka i svijeta. Mi ljudi u "povijesti Riječi" (sv. Bernard) možemo vidjeti Božju slavu i vječni život koji nam je već darovan, premda još živimo u vremenu.

Božji otajstveni plan za čovječanstvo sada je potpuno otkriven. Tko prihvati utjelovljenu Božju Riječ prima moć postati Božjim djetetom, jer je čovjek pozvan biti dionikom božanskoga života.

Božja je providnost htjela objaviti se u ljubavi snagom Božjega Duha, snagom prisutnosti svoje Mudrosti u svijetu, snagom odnosa Roditelja i Djeteta.

Slaveći otajstvo Kristova rođenja živimo ljepotu dara Božjega Sina u kojemu nam je darovano sve. Jedno od utješnijih svetopisamskih pitanja koje je ujedno i odgovor dolazi nam iz Poslanice Rimljanima:

„Ako je Bog za nas, tko će protiv nas? Ta on ni svojega Sina nije poštedio, nego ga je za sve nas predao! Kako nam onda s njime neće sve darovati?“ (*Rim 8, 28, 31b.32*)
Tko je s Bogom i u Bogu ništa mu više ne treba.

U svome Sinu Otac vidi i voli svakoga čovjeka po Duhu Svetom koji nam je dan. To je najviša objava dostojanstva svake ljudske osobe, jedinstvene dragocjenosti svakoga čovjeka.

5. U Crkvi iščekujemo objavu prve enciklike pape Lava XIV. Razumljivo je da su se pojavila ne samo nagađanja nego i tvrdnje, potkrijepljene ponekom izjavom, da je poznat njezin (radni) naslov koji bi glasio: *Magnifica Humanitas – Veličanstvena ljudskost*.

Ako ta predviđanja i nisu točna, takav naslov mi se sviđa, jer nam je potreban glas crkvenoga učiteljstva o pitanjima koja ne prestaju biti goruća za čovjeka i za čovječanstvo; koja se u susretu s novim tehnologijama i s tzv. *umjetnom inteligencijom* pojačavaju, a tiču se: cjeline ljudskoga dostojanstva; određenoga gubitka smisla ljudskosti i značenja čovjeka; posljedica za razvoj djece i mladih; moguće zloporabe toga alata u sebične svrhe, na štetu drugih ili, još gore, za poticanje sukoba.

Stoga nam je kao vjernicima poslanje naglašavati primat savjesti i osobne odgovornosti; svjedočiti istinu, društvenu pravednost i odbaciti svako iskorištavanje čovjeka.

U izrazu *veličanstvena ljudskost* sadržana je Radosna vijest o povezanosti Boga i čovjeka. U njoj je navještaj i ostvarivanje nade. Čovjek ju pokušava izraziti riječima, slikama, gestama. Svako djelo koje je uistinu umjetničko u sebi sadrži nadu vječnosti.

6. Ali, postoji još nešto puno veće, a to je čovjek u zajedništvu s drugim čovjekom, osobito u obitelji. Bog djeluje prije svega u malenosti i bliskosti po ljubavi. Spasenje svijeta započinje u Božjemu naumu, ali njegov povijesni početak je u domu, u međuljudskim odnosima protkanima ljubavlju i u poniznome prenošenju vjere.

Takav pogled podrazumijeva dvostruki poziv za nas, Crkvu: brinuti se za obitelji i prožimati naše odnose obiteljskim duhom. Posvećujući posebnu pozornost obiteljima i obiteljskomu življenju vjere omogućuje nam bolje shvatiti lijep izraz "kućna Crkva" koji ističe i papinsko učiteljstvo.

Tako je prije tri i pol mjeseca Papa (Lav XIV.) poručio: "U svakome djetetu, u svakoj ženi ili mužu, Bog nas povjerava svojem Sinu, svojoj Majci, kao što je to učinio sa svetim Josipom, da bismo – zajedno s njima – bili temelj, kvasac i svjedočanstvo Božje ljubavi među ljudima; da bismo bili *kućna Crkva i ognjište* na kojemu gori vatra Duha Svetoga; odakle se širi njegova toplina i sve poziva na (tu) nadu."

(Govor pape Lava XIV. sudionicima susreta kojemu su promicatelji: CELAM, Papinska akademija za život, Institut Ivan Pavao II., 19. rujna 2025.)

Ta je stvarnost danas pred nama, ali mi smo u njoj ovdje s obitelji Mećar i s tolikim obiteljima koje tvore župnu zajednicu. Tu se uče odnosi koji nisu vođeni sebičnošću. Isus je rastao u ljudskosti, u vjeri u obiteljskome okruženju i zbog toga se Crkva, Kristovo Tijelo, može razumjeti samo kao zajedništvo u kojemu se živi od odnosa između roditelja i djece, između braće i sestara. To je razlog zbog kojega se osjećam nelagodno kada čujem govoriti da u Crkvi treba više 'dijaloga', jer se u obitelji, ako je obitelj, ne dijalogizira, nego se razgovara; u obitelji se voli, oprašta, ohrabruje i tješi, daruje i žrtvuje za nekoga ili nešto.

Naš zajednički život u župi i u Nadbiskupiji, naši odnosi s najpotrebitijim moraju biti prožeti takvim duhom. Mi ne možemo siromašne smatrati samo društvenim problemom: oni su nešto 'obiteljsko'; oni su "dio nas". (Lav XIV., *Dilexi Te*, 104).

7. Bez obzira imamo li pred sobom zadivljujuće riječi Ivanova Proslova ili malene figurice božićnih jaslca ili siromaha koji ne zna kako preživjeti, uronjeni smo u isto otajstvo, u Gospodina koji je postao čovjekom i živi u svakome ljudskom biću čekajući da ga prihvatimo svojim srcem i životom; da prepoznamo njegovu volju i slijedimo njegova nadahnuća. Tako otkrivamo veličanstvenu ljudskost.

Ona nam je danas bliža po životu malenoga djeteta koje krstimo i koje ćemo zvati: Šimun.

I tu je lijepa podudarnost. U početku bijaše Riječ. Riječ traži slušanje, oslušivanje. A ime 'Šimun' dolazi od hebrejskoga glagola *šamá* – *slušati*. Odatle i jedan od naziva kojim se židovski vjernici obraćaju Bogu, jednostavno *Šem* – *Ime*. I mi za Isusa kažemo da mu je ime nad svakim imenom. Na hebrejskome se čuje riječ 'slušati' kad god se kaže 'ime'.

Nije riječ samo o čovjeku koji sluša, nego i o Bogu koji čuje glas svoga naroda, svojih stvorenja. U Starome zavjetu to je Jakovljevi sin i Šimun Makabejac, dok se u

Novome ističu: starac Šimun i Šimun Cirenac, te dvojica apostola, osobito Šimun Petar. Ljudi koji su slušali Gospodina i bili na radost, bili pomoć i – uz svoje slabosti, iščekivanja i nejasnoće – postali uporišta, štoviše Stijena, temelji nade.

To je i nama dar – slušati Gospodina, njegovu Riječ; utjeloviti ju i po njoj bližnjima donositi vječnost, Krista, jedinu nadu.

Amen.